

למעשה, אין זה רכוש ממשלתי. זהו הרזרווה הקרקעית של האוכלוסיה החיה בגדה המערבית. היא נשארה בידי השלי"טון כפיקודן, עד להקצאתו הסופית. אדמה זו דרושה לגידול הערים הכפרים בגדה, לקליטת הריבוי הטבעי, להקמת מיבנים ציבוריים לאוכלוסיה זו ולשאר המטרות של ציבור קיים ומתפתח.

יש אדמות שנשארו רשומות בשם ה"שילטון מסיבה סידורית: במשך עשרות השנים לא הצליחו השילטונות לבצע. הס"דר קרקעות" — כלומר לקבוע איזו חלקה שייכת בדיוק לכל פרט, ולרשום את ה"רכוש הפרטי, מכיוון שבמשך הדורות היו האדמות בבעלות משותפת. ביגלל תסבוכת של ירושה, נישואין ופטירות אין זו מל"אכה קלה למיין את הקרקעות, המחולקת לא מעט לחלקות קטנטנות במישבצות מבלבלות.

אך לגבי דבר אחר אין ספק: זוהי אדמה השייכת לאוכלוסיה. השילטון לא היה אלא נאמן מטעם האוכלוסיה.

עם הכיבוש הישראלי, התחיל שילטון הכיבוש להעמיד פנים כאילו הוא "יורש" של אדמות אלה כבעל לכל דבר, ומותר לו לעשות בהן ככל העולה על דעתו. יומרה זו נוגדת לחלוטין את כל האמנות הבינלאומיות — הן אמנת האג, שלפי קביעת בית-הדין שפט חלה על השטחים האלה, והן אמנת ג'נבה, שלדעת בית-הדין שפט אינה חלה, מאחר שממשלת ישראל לא הסכימה מעולם להחיל אותה. (אמנת האג אינה טעונה הסכמה של ה"ממשלות, והיא חוק בינלאומי מחייב.)

המשלה פורעת חוק

אם כן, מדוע לא הכריזו בית-הדין שפט, כי ההתנחלות אינה מותרת גם על אדמות "ממשלתיות"?

גם לכך יש סיבה פורמלית, שאינה ניתנת לשינוי: איש אינו יכול להגיש עתירה על כך.

מבחינה חוקית, האדמות שייכות לממלכת-ישראל, אך ברור, כי ממשלת-ישראל אינה יכולה לבוא אל בית-הדין שפט הישראלי, ולבקש ממנו להפעיל את זכויותיה.

ממשלת-ישראל פשוט מנצלת עובדה פורמלית זו — היעדר עותר היכול לת"בע את זכותו — כדי לגזול אדמות אלה מן האוכלוסיה, ולהעמידן לרשות גוש-אמונים.

מסקיהרין המנומק בעניין אידוין מורה מוכיח בכירור כי פעולה זו אינה חוקית.

לפי פסק-הדין, אסורה כל פעולה של הפיסת-קרקע, התנחלות או שינוי אחר במצב הקיים, אלא אם כן הוא משרת במישרין מטרה צבאית מובהקת, חקשורה בהמשך המלחמה בין המעצמה הכובשת ובין אויביה.

פירוש הדבר, כי לא תיתכן התנחלות קבע בשום מקום בגדה המערבית, ומותר רק פעולה זמנית, הקשורה במצב הזמני של הכיבוש, לשם הבטחת ביטחון המעצמה הכובשת כל עוד נמשך הכיבוש. ברור שעם סיום הכיבוש, כבוא השלום, נעלם הבסיס החוקי של כל ה"התנחלויות (גם אותן שבי"ת-המישפט מוכן היה לקבל כחלק מן המערך הצבאי של הכיבוש), והן תצטרכנה להסתלק יחד עם שילטונות-הכיבוש.

מבחינה ממשית, התנחלות-קבע בהר"כביר היא בלתי-חוקית באותה המידה כמו ישוב באילון-מורה. ההבדל היחיד הוא פורמלי וטכני: לגבי אילון-מורה יש עותר רים, מפני שהקרקעות רשומות על שמות פרטיות, בהריכביר אין עותרים היכולים לפנות לבית-הדין שפט, מפני שהקרקע רשומה על שם ממשלת-ישראל.

מבחינה מהותית, לא רק אנשי גוש-אמונים הם פורעיי-חוק. ממשית-לתי-ישראל כונה היא פורעתי-חוק, והחלפתה המבישה מהשבוע אך אישרה עובדה זו מחדש.

אורי אבנרי

לפני הכנסת מונחת הצעת-חוק של ח"כ אורי אבנרי, המבקשת להחיל את אמנת-ג'נבה על כל השטחים הכבושים בידי ישראל.

אריק שרון מחבק בתרועת-שימחה את בני קצובר

המתנחלים

אפשרות מסוג אחר לגמרי: שי"ת המוני יהודים יקבלו יפוי-כוח מ"בעלי הקרקעות לעדות על אדמות תיהם, ושאלה יסלקו את הפולשים של גוש-אמונים.

מוקש חדש

אולם החלפת הממשלה מסוכנת יותר מאשר ההתחממות הגלוזה בי"עניין אילון-מורה.

הממשלה החליטה להעביר את מתחילי אילון-מורה לאתר אחר, שמבחינה מד"נית ומעשית אינו פחות פרוכטיבי מ"אשר האתר הנוכחי. הריכביר" קרוב אף הוא לשכם, והעברת פלוגת-המחץ של גוש-אמונים לשם אינה משנה את המצב. הוא ישכון שוב בלב האוכלוסיה הער"בית, כפרוכטיביה יומיומית, וכעדות חיה לכך שאין הממשלה מתכוונת להעניק ל"פולסטינים בגדה המערבית אוטונומיה אמיתית, שילטון-עצמי והגדרה-עצמית — לא היום ולא בעוד חמש שנים.

במקום החדש, כמו במקום הנו"כחי, תהווה ההתנחלות מוקש בי"דרך לשלום, והמוקש יתפוצץ בי"מקום או במאוחר יורסק את ה"שלום לרסיסים.

אם כן, מהו ההבדל בין שני האתרים? האתר החדש בא לספק את הטוענים נגד הפקעת (או תפיסת) אדמות "פרט"יות, כי האדמה בו היא אדמה "ממשל"יתית.

בעניין זה נערכה בציבור הישראלי תה"עולמי שיטת-מוח, שהצליחה לטשטש את המצב לפחות בעיני האזרח הישראלי.

האדמה ה"ממשלתית" בגדה אר"נה שייכת לממשלת-ישראל. היא שייכת לממשלת-ישראל, שירשה אר"תה ממשלת-המנדאט, שירשה אותה ממשלת-הקיסרות העות"מאנית.

איזור "יהודה ושומרון", חל על כל השטח של אילון-מורה. בית-הדין שפט מצא, על גבי עשרות עמודים, כי הצו הזה הוא כולו בלתי-חוקי, מסיבות שונות.

מדוע, אם כן, הוצא צו הפינוי רק על חלק של השטח שנחפס עלידי צו זה?

היתה לכך סיבה פורמלית גרידא: רק 17 מבעלי-הקרקע הגישו את העתירה. דעת הפרקליטים ובעלי-הקרקעות היתה שדי בעתירה של אחדים, כדי לקבל פסק-דין עקרוני שייחייב לגבי כולם, מכיוון שכל הקרקעות הן באותו המצב — קר"קעות הרשומות על שמות פרטיים — הרי אין הבדל בין חלקה אחת לשנייה.

עתה נתפסת הממשלה לפרט פורמלי זה. אף שברור, כי כל ההתנחלות במקום היא בלתי-חוקית לפי פסק-הדין, וכי יש לפנות את כולה, מעמידה הממשלה פנים כאילו יש הבדל בין החלקות שלגביהן הוגשה במיקרה עתירה, ובין החלקות שלגביהן לא הוגשה עד כה.

מובן שהתחממות זו אינה סוף-פסקוק, שאר בעלי-הקרקעות יכולים להגיש גם הם עתירה, אולם יועצהם המישפטיים — אמנון זיכרוני ואליאס חורי — מהססים לתת להם עצה זו. כי עתירה חדשה יכולה לגרום לתסבוכת מלאכותית חדשה. נציגי הממשלה יכולים לסבך את התהליך על-ידי הבאת גימוקים וטענות, שיביאו ל"משיכת העניין במשך חודשים. במשך אותו זמן תטען הממשלה, כי העניין הוא "סוב יודיעה", וכי אין לעשות שום פער לה. ברור, כי בוכן היה התוצאה כמו שהיתה בעתירה הקודמת — אך בינתיים ירוויח גוש-אמונים כמה וכמה חודשים, ואין לדעת איזה מצב ייווצר בינתיים בי"ארץ.

אפשרות אחרת, שעמדה לעיני הפרקלי"טים, היתה לפנות לבג"ץ בבקשה פשוטה להחיל אוטומטית את הצו הקיים על כל האדמות של אילון-מורה.

אפשרות נוספת: להגיש עתירה נגד המושל הצבאי, כדי להכריחו לבצע את הפינוי של כל הקרקעות.

בגין מייצגת עלידי הגוש, ואין בגין יכול להיחלם בו, מבלי להיקרע מבפנים.

כל הסיבות האלה גורמות מצב, שהת"גלה השבוע בצורה אימתנית: למעשה קיימת במדינה דיקטטורה. אך אין זו ה"דיקטטורה של מנחם בגין, הדיקטטורים של המדינה הם בני קצובר, הרב"משה לווינגר דומיהם — קנאים לאומניים-דתיים בעלי אופי פאשיסטי-דתני. אלה שולטים במערכות הלאומיות, בעוד שה"דיקטטורה של מועצת-גדוליה-התורה חול"שת על חייה-האישיות.

ההבדל בין מישר זה ובין מישרו של האיית-אללה רוח-אללה חומייני הוא רק בסיגנון ובנסיבות המקומיות.

התחממות אישכמים

ה מוצא שנמצא השבוע עלידי ה"ממשלה, בעת כניעתה, סופק לה עלידי גוש-אמונים עצמו. עד השבוע, ה"גדה הממשלה עצמה לכך בחריפות.

זוהי התחממות מישפטיית, ה"מתאימה לעורר-דין קטן בשרות המאפיה, אך לא לממשלה ריבונית של מדינת-יחוק.

39 העמודים של פסק-דין אילון-מורה, המנומק לפרטי-פרטי, מסתיימים בה"לטה האומרת: "הוחלט לעשות את הצו"על-תנאי (שניתן לעותרים) מוחלט, ולהכי"רץ על צו-התפיסה מס' 16/79 כבטל לגבי האדמות שבבעלות העותרים, שפרטי ה"רשום שלהן הוזכרו בפסקה 2 לעתירה, ולחייב את המשיבים 1-4 לפנות מאד"מות העותרים את המתיישבים האזרחיים, שהתיישבו עליהן, וכל מיבנה שהוקם עליהן, וכל חפץ שהובא אליהם... אנו נותנים למשיבים 4-1 שהות של 30 יום מהיום לשם ביצועו של הצו."

צו-התפיסה 16/79 שהוצא עלידי תת"אלוף בנימין (פואד) בן-אליעזר, מפקד

• ממשלת ישראל, שרי-הביטחון, מפקד הגדה ומפקד שכם.